

Nr 203*Utlåtande i anledning av väckta motioner angående utbyggnad av
Torslanda flygplats.*

(4:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Gustaf Henry Hansson m. fl.* (I: 250) och den andra inom andra kammaren av herr *Nilsson* i Göteborg *m. fl.* (II: 308) har yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att generalplanearbetet för Torslanda flygplats utbyggnad snarast påbörjas och slutföres samt att medel härför anvisas enligt det avtal som upprättats mellan luftfartsstyrelsen och Göteborgs stad.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionen I: 250.

Över motionerna har yttranden inhämtats från luftfartsstyrelsen och stadsfullmäktige i Göteborg.

Luftfartsstyrelsen erinrar inledningsvis om att styrelsen i underdånig skrivelse den 19 november 1958 hemställde att Kungl. Maj:t måtte dels godkänna ett till skrivelsen fogat villkorligt avtal mellan styrelsen och Göteborgs stad om upprättande av en generalplan för Göteborg-Torslanda flygplats, dels vid bifall härtill förordna om medelsanvisning för ändamålet å luftfartsverkets driftkostnadsstat.

Kungl. Maj:t hade hittills på så sätt vidtagit åtgärd i ärendet, att genom beslut den 17 september 1959 uppdragits åt luftfartsstyrelsen att företa viss förberedande utredning rörande Göteborgs flygplatsfråga samt att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag, vartill utredningen kunde föranleda. I samband härmed borde styrelsen bland annat *dels* framlägga en prognos rörande trafikens framtida omfattning och inriktning, *dels* mot bakgrunden härav och under hänsynstagande till den flygtekniska utvecklingen på längre sikt m. m. företa utredning rörande behovet av en utbyggnad av flygplatsen, innefattande jämväl möjligheterna att bedriva civil flygtrafik på den militära flygplatsen vid Säve, *dels ock* framlägga approximativa beräkningar rörande anläggningskostnader, driftkostnader och driftintäkter vid olika alternativ till lösningar av flygplatsfrågan. Undersökningarna borde inriktas på sådana lösningar, som vore förmånliga från kostnadssynpunkt. Beträffande frågan om Kungl. Maj:ts godkännande av avtalet mellan staten

Bihang till riksdagens protokoll 1960. 6 saml. Nr 203

och Göteborgs stad rörande upprättandet av en generalplan för Göteborg-Torslanda flygplats ville Kungl. Maj:t taga ställning härtill först sedan resultatet av ovannämnda utredningsuppdrag redovisats.

Styrelsen anför vidare följande.

De av styrelsen på grund av nämnda uppdrag företagna undersökningarna ha nu i huvudsak slutförts. Det kan redan nu nämnas, att utredningens resultat — såvitt luftfartsstyrelsen kan bedöma — tyder på att någon mera omfattande eller permanent civil flygverksamhet icke kan förläggas till den militära flygplatsen vid Säve samt att Torslanda flygplats bör förbli Göteborgs civila flygplats.

Det synes sålunda endast möjligt att under en kort provisorietid förlägga civil jettrafik av ringa omfattning till Säve; huruvida de därmed förenade kostnaderna kunna anses stå i rimlig proportion till nyttan av en sådan anordning torde ytterligare få övervägas sedan samråd skett med Göteborgs stad och Scandinavian Airlines System.

Den utbyggnad av Torslanda flygplats, som med hänsyn till flygtrafiken och den tekniska utvecklingen framstår såsom nödvändig, bör, såsom styrelsen tidigare upppeade gånger framhållit, ske i enlighet med en generalplan. Denna måste självfallet grundas på prognoser om den framtida utvecklingen och innefatta möjligheter till partiell utbyggnad av banor och byggnader, allteftersom behov därav uppkommer, men hela tiden inom ramen för generalplanen.

Styrelsen avser att, så snart det av Kungl. Maj:t den 17 september 1959 åt luftfartsstyrelsen meddelade utredningsuppdraget slutredovisats — vilket beräknas kunna ske inom den närmaste tiden — ånyo hemställa om bemyndigande att fullfölja generalplanarbetet.

Stadsfullmäktige i Göteborg åberopar som eget yttrande ett av *stadskollegiet* efter hörande bl. a. av dess *luftfartsberedning* avgivet yttrande i ärendet. Enligt nämnda beredning måste det för en stad av Göteborgs storlek och industriella betydelse bli ett mycket stort handikapp att icke ha tillgång till ett flygfält, som kan taga emot den typ av flygplan, som inom en överskådlig framtid helt kommer att dominera utlandstrafiken. En för den moderna flygtrafiken utbyggd flygplats i Göteborg skulle även betjäna stora delar av Västsverige i övrigt.

Beredningen anför vidare följande.

I detta sammanhang vill beredningen även erinra om att staden vid överlämnandet av Torslanda flygplats till staten år 1942 förutsatt, att staten skulle låta utbygga flygplatsen i den mån så påkallades av flygets utveckling. Visserligen intogs ej någon direkt klausul härom i det avtal, varigenom flygplatsen överlämnades till staten, men en av huvudförutsättningarna för avtalet från stadens sida var likväl att staten i fortsättningen skulle underhålla och utbygga flygplatsen så att Göteborg även för framtiden finge tillgång till en modern flygplats.

Torslanda flygplats har även varit föremål för en hel del moderniserings- och förbättringsarbeten. Sålunda har staten exempelvis låtit bortspränga vissa bergspartier i syfte att öka inflygningsmöjligheterna till flygfältet. Härjämte har startbanorna förstärkts och antalet uppställningsplatser för flygplan utökats. Nämnas kan vidare att en ny hangar uppförts samt att

stationsbyggnaden varit föremål för utbyggnads- och moderniseringsarbeten.

Samtidigt vill beredningen framhålla, att även Göteborgs stad gjort ekonomiska uppoffringar för flygplatsens förbättring, genom att staden vid olika tillfällen förvärvat mark, som utan avgift upplåtits till staten för flygplatsens utvidgning.

Emellertid är de av staten enligt ovan vidtagna åtgärderna helt otillräckliga med hänsyn till den utveckling av flygtrafiken, som ägt rum under de senaste åren. För att belysa hur starkt trafiken ökat kan nämnas, att år 1956 antalet resenärer som anlände till och avreste från Torslanda med flygplan i regelbunden luftfart sammanlagt uppgick till 101 952, vartill kom 52 683 transitopassagerare, medan motsvarande siffror år 1959 var 172 767 resp. 67 709. Mängden ankommande och avgående fraktgods, befordrade av flygplan i regelbunden luftfart, utgjorde år 1956 874,8 ton medan mängden sådant gods år 1959 utgjorde 1 610,5 ton. Motsvarande siffror för ankommande och avgående post var 149,4 ton resp. 1 268,8 ton. Den snabba utvecklingen av trafiken har medfört, att stationsbyggnaden numera är alldeles för liten. Utrymmesbehovet för tullen liksom flygbolagens behov av frakt- och expeditionsutrymmen har sålunda fått lösas genom uppförandet av provisoriska baracker. Det ökade passagerarantalet har även medfört behov av en betydligt större restaurang i stationsbyggnaden. Vidare må nämnas, att åtminstone en ytterligare hangar är erforderlig samt att antalet bilparkeringsplatser bör utökas väsentligt.

Flygplatsens största brist är emellertid som ovan framhållits, att den ej har någon rullbana, som kan taga emot jetflygplan. Visserligen kan de mindre jetplanen landa och starta på den långa banan, men detta förutsätter att de ej har fullt bränsleförråd eller full last.

De av luftfartsberedningen hos luftfartsstyrelsen vid olika tillfällen gjorda framställningarna om flygplatsens utbyggnad resulterade slutligen i ett avtal mellan styrelsen och Göteborgs stad angående upprättande av en generalplan för ifrågavarande utbyggnad. Enligt avtalet, som undertecknades av luftfartsstyrelsen och luftfartsberedningen den 3 september 1958, skulle utredningsarbetet indelas i två etapper, varvid staden förband sig att bidra med 50 % av kostnaderna för det arbete, som ingick i första etappen, dock högst 100 000 kr. Stadsfullmäktige i Göteborg godkände avtalet den 30 oktober 1958. Först den 17 september 1959 blev avtalet föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Kungl. Maj:t ansåg sig emellertid därvid icke kunna taga ställning till frågan om avtalets godkännande förrän luftfartsstyrelsen gjort en förberedande utredning om Göteborgs flygplatsfråga.

Genom den av Kungl. Maj:t beslutade utredningen kommer frågan om Torslanda flygplats utbyggnad att fördröjas under avsevärd tid. Beredningen finner detta dröjsmål vara synnerligen olyckligt, då det redan nu är aktuellt att anordna jettförbindelser till utlandet från Göteborg. Sålunda har SAS framställt önskemål om att till sommaren anordna en Caravelle-förbindelse till London. Bolaget ämnar jämväl anordna en sådan förbindelse till mellersta östern innevarande år. Härvid ämnar bolaget använda sig av Torslandafältet, varvid planen får starta med ett begränsat bränsleförråd, som sedan får fyllas på i Köpenhamn.

I detta sammanhang vill beredningen erinra om att det redan får anses klarlagt, att Torslanda är den enda flygplats, som kan komma i fråga som Göteborgs civilflygplats. Sålunda har luftfartsstyrelsen i skrivelse till läns-

styrelsen i Göteborgs och Bohus län den 16 november 1957 i ärende angående byggnadsplan för fritidsvistelse inom område i Torslanda socken meddelat, att styrelsen bedömer situationen så att Torslanda även på längre sikt kommer att förbli Göteborgs civilflygplats.

Under återopandande av det sålunda anförda tillstyrkes slutligen att arbetet med upprättande av generalplan för Torslanda flygplats snarast påbörjas.

Utskottet. I sitt yttrande över förevarande motioner har luftfartsstyrelsen erinrat om att Kungl. Maj:t genom beslut den 17 september 1959 uppdragit åt styrelsen att företa viss förberedande utredning rörande Göteborgs flygplatsfråga samt att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag vartill utredningen kunde föranleda.

Det styrelsen sålunda meddelade utredningsuppdraget har numera — i underdånig skrivelse den 13 juni 1960 — slutredovisats. I anslutning härtill har styrelsen ånyo hemställt om Kungl. Maj:ts godkännande av det villkorliga avtal om upprättande av generalplan för Torslanda flygplats, varom luftfartsstyrelsen och Göteborgs stad tidigare överenskommit.

Då den av motionärerna aktualiserade frågan således redan är föremål för Kungl. Maj:ts prövning finner utskottet någon framställning i ämnet från riksdagens sida ej påkallad.

Utskottet hemställer följaktligen,

att motionerna I: 250 och II: 308 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 6 december 1960

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Einar Persson, Ivar Johansson, Birger Andersson, fröken Andersson, herrar Axel Johannes Andersson, Thun, Holmqvist, Pålsson, Jacobsson, Rikard Svensson, Söderberg, Sunne och Herbert Larsson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Ståhl, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Karlsson i Olofström, fröken Elmén, herr Almgren, fröken Karlsson, herrar Andreasson, Nihlfors, Johansson i Norrköping, Gustafsson i Uddevalla och Källenius.

Reservationer

- 1) av herr *Herbert Larsson*
- 2) av herr *Andreasson*.